

PAS-LIJST VOOR RUNDEREN GEÛPDATE

De PAS-lijst bevat technieken die de Vlaamse overheid erkent als ammoniakreducerend en die de landbouwer kan gebruiken in een vergunningsaanvraag. Deze lijst kreeg begin april opnieuw een update. – *Hanne Leirs, innovatieconsulent Innovatiesteunpunt*

Om de Vlaamse Natura2000-gebieden te beschermen tegen stikstofdepositie, werden in 2014 de instandhoudingsdoeltellingen goedgekeurd. Een significant deel van de stikstof die op Vlaamse natuur neerkomt, is ammoniak en is afkomstig van de land- en tuinbouw. De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) heeft tot doel om die ammoniakemissie terug te dringen. In kader daarvan stelde de Vlaamse overheid in 2015 een lijst op met erkende managementmaatregelen en technieken die veehouders kunnen implementeren. Voor runderen zijn dit vloersystemen (al dan niet met kleppen), luchtwasserconcepten en beweidsmaatregelen. Deze lijst werd ondertussen al verschillende keren geüpdatet en aangevuld. De laatste update vond plaats op 9 april.

Beweiden in groep

Voor de melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar en vrouwelijk jongvee tot 2 jaar kan een veehouder de maatregel 'beweiden in groep' invoeren. Dit houdt in dat een groep koeien op de wei gezet wordt, waardoor de stal of een stalafdeling waarin de koeien normaal staan volledig leeg is. Op de wei komt urine minder in contact met de vaste fractie van de mest, waardoor minder ammoniak wordt vrijgesteld. De koeien hebben niet de mogelijkheid de stal terug binnen te gaan gedurende de weide-uren. De emissiereductie is afhankelijk van het aantal uren beweiden. Deze moeten dan ook bijgehouden worden in een logboek (minder dan 1400 uur per jaar) of digitaal geregistreerd (meer dan 1400 uur).

Initieel werd in de PAS-maatregel aangegeven dat registratie op dierniveau nodig was. In het demoproject 'Goed GePAST' haalden stakeholders aan dat registratie op dierplaatsniveau moet volstaan. Deze kleine nuance heeft tot gevolg dat je niet moet bewijzen waar elk dier zich bevindt, maar wel dat de stal of het staldeel leeg is. Dit betekent dat de registratietechnieken veel simpeler en goedkoper kunnen zijn. Een ander knelpunt dat door de stakeholders van 'Goed GePAST' werd

aangehaald, is dat de PAS-lijst niet specificeert hoe de 'digitale registratie' eruit zou moeten zien. Dit heeft tot gevolg dat de veehouder geen zekerheid heeft dat het registratiesysteem waar hij voor kiest, erkend wordt door de controlerende instanties. Enkele stakeholders

.....
Op basis van bijkomend onderzoek kon men enkele PAS-maatregelen vereenvoudigen.

werkten daarom mogelijke registratieconcepten uit. Deze concepten werden, net als de erkenning van registratie op dierplaatsniveau, bij de update in april opgenomen in de PAS-lijst. Bij het gebruik van deze registratietechnieken is de veehouder dus zeker dat hij voldoet aan de eisen en kan hij voor goedkopere technieken kiezen. Andere systemen

mogen steeds ter goedkeuring ingediend worden bij het wetenschappelijk secretariaat PAS zodat de veehouder niet verplicht is om te kiezen voor een van de voorgestelde technieken.

Kansen voor vleesvee

Een tweede beweidsmaatregel is 'beweiden in combinatie met leegstand in de stal'. Deze maatregel kan ingezet worden voor zoogkoeien ouder dan 2 jaar, vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden en fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar. Het vee moet gedurende een aaneengesloten periode dag en nacht op de wei verblijven. In die periode moet de stal volledig vrij zijn van dieren. Er moet een logboek bijgehouden worden waarin de beweiding wordt geregistreerd. De emissiereductie van dit systeem hangt af van het aantal dagen per jaar dat de koeien in de stal verblijven en hoe lang de aaneengesloten periodes van onbeperkte weidegang zijn.

Initieel werd geëist dat de stal volledig uitgemest moest worden en de mestkel-

Op de wei komt urine minder in contact met de vaste fractie van de mest, waardoor minder ammoniak wordt vrijgesteld.

der leeg moest zijn op het moment dat de weidegang begon. Boerenbond vroeg ILVO echter om te onderzoeken of daar emissiewinst mee geboekt wordt (zie *Management&Techniek* 3 van 12 februari). De resultaten van dit onderzoek toonden aan dat het uitmesten van ingestrooide stallen zelf een emissiepiek induceert die niet opweegt tegen de lage continue emissie van de stal die niet uitgemest wordt. Daartoe werd in de update van april een aanpassing gedaan. De maatregel werd opgesplitst in twee maatregelen: 'beweiden in combinatie met leegstand in rundveestallen met roostervloer' en 'beweiden in combinatie met leegstand in ingestrooide rundveestallen'. Bij de laatste maatregel vervalt de verplichting om de stal vrij te maken van mest, wat de toepasbaarheid van de maatregel verhoogt. Voor rundveestallen met roostervloer blijft de eis dat de

mengmestkelder geledigd moet zijn wel behouden.

Vloersystemen en luchtwassers

Bij eerdere updates van de PAS-lijst werden enkele vloersystemen toegevoegd en werden nieuwe luchtwaterconcepten erkend. Daarnaast werden de reducties van een aantal maatregelen aangepast (zowel verhoogd als verlaagd). Dit was het gevolg van vernieuwingen in het beoordelingskader waarmee de emissies van vloersystemen worden ingeschat. In het kader van het demoproject 'Goed GePAST' werden fiches gemaakt waarin elke maatregel zo duidelijk mogelijk wordt toegelicht en er wordt aangehaald aan welke eisen je als veehouder moet voldoen. Daarnaast zet men ook de kosten en voor- en nadelen van de systemen op een rij. Je kan deze fiches vinden op www.innovatiesteunpunt.be/emissies.

De volledige PAS-lijst kan je raadplegen op www.ilvo.vlaanderen.be. ■

Dit artikel werd geschreven in het kader van het demonstratieproject 'Goed GePAST', gesubsidieerd door het Departement Landbouw en Visserij in het kader van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO)

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

Voor meer info kan je terecht op www.innovatiesteunpunt.be > Inspiratie > Projecten > Goed GePAST of bij Hanne Leirs, innovatieconsulent Milieutechnologie op 016 28 61 36